AVİM Yorum • No: 2016 / 11 • Şubat 2016

VATİKAN'IN TARİH SÖYLEMİNDE OLUMLU DEĞİŞİM

Mehmet Oğuzhan TULUN

Analist

2015 yılında, 1915 olaylarının yüzüncü yılı münasebetiyle bazı ülkelerin parlamentoları bahsi geçen olayları soykırım olarak nitelendiren kararlar çıkarmıştır. Bu kararların alınmasında Ermenistan ve Ermeni diasporasının lobicilik faaliyetleri etkili olduğu bilinen bir gerçektir. Soykırım söylemini kültürel bir saplantı ve kimliklerinin merkezi haline getiren Ermeniler için soykırım iddialarının canlı tutulması adeta bir ölüm kalım meselesi haline dönüşmüştür.

Parlamento kararlarının alınmasındaki amaç, 1915 olaylarıyla ilgili hukuki ve tarihi temellere dayanmayan soykırım iddialarını siyaset alanında gündemde tutmak ve böylece Türkiyeyi baskı altına almaktır. Bu kararlarla Türkiye yıpratılmak ve yıldırılmak istenmekte ve böylece er ya da geç bu iddialar karşısında boyun eğmesi ve bir şekilde tazminat ödemesi hedeflenmektedir. Bu iddialar özünde temelsiz olduğu için Türkiyenin bunları kabul etmesi akıl dışı olacaktır. Bu bağlamda Türkiyenin soykırım iddiaları kabul etmesi mümkün değildir. Nitekim Türkiye bu parlamento kararlarına kararlı bir şekilde karşı çıkmış ve geri adım atmamıştır. Meseleyi ikili ilişkiler çerçevesinde ele alan Türkiye, parlamento kararlarının çıktığı ülkelerde girişimlerde bulunmuştur. Bu girişimler sonucu Lüksemburg, Avusturya ve Brezilya hükümetleri parlamentolarını aldığı kararları yumuşatan beyanatlarda bulunmuşlardır. Örnek olarak Brezilya hükümeti parlamento kararının kendisini bağlamadığını ve politikalarında bir değişim olmadığını belirtmiştir.

Türkiye ile Vatikandaki Roma Katolik Kilisesi arasındaki ilişkiler, 12 Nisan 2015te Papa Fransuvanın Ermenilerin soykırım söylemini yansıtan açıklamalar yapması sonrasında gerilmiş ve Türkiye Vatikan Büyükelçisini istişareler için merkeze geri çağırmıştır. Roma Katolik Kilisesinin ikili ilişkilerde gerginliklerden hoşlanmadığı bilinmektedir. Vatikanın tutumuna karşı Türkiyenin girişimleri nihayet bir sonuç vermiş ve 3 Şubat günü Vatikandan gerginliği yumuşatan açıklamalar gelmiştir. Hem Osmanlı, hem de Venedik tarihini ilgilendiren *La Squadra Pontificia ai Dardanelli 1657 / İlk Çanakkale Zaferi 1657* başlıklı bir kitap tanıtımı sonrasında Vatikandaki resmi kanallardan bir basın açıklaması yapılmıştır. Açıklamada şunlar belirtilmiştir:[1]

☀□ *kitap, tarihin acı hatıralarına rağmen, işbirliği ve karşılıklı anlayış köprüleri kurulması için arşivlerin tarihi incelemelere açılmasının ve akademik araştırmaların önemini gösteriyor.*

Bu bağlamda, trajik 1915 olayları da dâhil olmak üzere tarihi olayların ve dini, etnik kimliği ne olursa olsun tüm tarafların yaşadığı acıların daha iyi anlaşılabilmesi için Türkiyenin

arşivlerini tarihçi ve araştırmacılara açma taahhütleri dikkate alınıyor ve takdirle karşılanıyor. Tarihin acı olayları unutulmamalı, aksine, bireyler ve halklar arasında barışmanın sağlanması için çok gerekli olan hafızanın iyileşmesi ve temizlenmesi adına bu olaylar dikkatlice incelenmelidir.

Vatikandan yapılan açıklamada aynı zamanda 9 Haziran 1977 yılında Ermeni teröristlerce gerçekleştirilen suikasta kurban giden Türkiyenin Vatikan Büyükelçisi Taha Carım anılmış, her türlü şiddet ve terör eylemi de kınanmıştır. Buraya rahatsız edici bir not düşelim: Taha Carım gibi Türk diplomatlarını katleden teröristlere hem Ermenistanda hem de Ermeni diasporasında hâlâ sempati duyulmaktadır.[2]

Buna ilaveten, yukarıda bahsi geçen kitabın yazarı tarihçi Rinaldo Marmara, Papa Fransuvanın "Türk halkını seviyorum ve takdir ediyorum" sözlerini aktarmıştır.

Roma Katolik Kilisesi sözcüsü Federico Lombardi, bu mesajları Kilisenin Türkiye ile yakınlaşmaya yönelik bir niyet göstergesi olarak[3] yorumlamıştır. Türk Dışişleri Bakanlığı da bu mesajları olumlu bir gelişme olarak yorumlamış ve Türkiyenin Vatikan Büyükelçisinin görevine geri dönmesine karar vermiştir.[4]

Böylece Roma Katolik Kilisesi bir gün içerisinde verdiği mesajlarla Türkiye ile 12 Nisandan bu yana devam eden gerginliği yumuşatmayı başarmıştır. Vatikan açıklamalarıyla, tam da Türkiyenin dile getirdiği adil hafıza anlayışını ve geçmiş olayların daha iyi anlaşılabilmesi için gerekli olan tarihi araştırmalara verilen önemi yansıtmıştır. Daha önce işaret edildiği gibi, Vatikanın bu olumlu adımında Türkiyenin geri adım atmayarak tepkisini ısrarla dile getirmesi ve girişimlerde bulunması kilit rol oynamıştır. Umarız ki Türkiye ile Vatikan arasındaki ikili ilişkilerin daha olumlu bir şekilde sürdürülebileceği ortak anlayış gelecekte de devam eder.

[1] Övgü Pınar, Vatikan, Asala'nın öldürdüğü Büyükelçi Carım'ı andı, *BBC Türkçe*, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/02/160203_papa_turk ; Pope receives book about 1657 battle involving Papal fleet, *Vatican Radio*, http://en.radiovaticana.va/news/2016/02/03/pope_receives_book_about_1657_battle_involving_papal_fleet/1205667

[2] Mehmet Oğuzhan Tulun, Ermenistanda Terörist Sempatizanlığı, *AVİM*, http://www.avim.org.tr/yorumnotlarduyurular/tr/ERMENISTAN%E2%80%99DA-TERORIST-SEMPATIZANLIGI-/4070

[3] Vatikan, Asala'nın öldürdüğü Büyükelçi Carım'ı andı.

[4] SC-3, 3 Şubat 2016, Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Tanju Bilgiçin Vatikan Basın Bürosunun Bugün Yaptığı Açıklama Hakkındaki Bir Soruya Cevabı, *Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı*

, http://www.mfa.gov.tr/sc-3_-3-subat-2016_-disisleri-bakanligi-sozcusu-tanju-bilgic_in-vatikan-basin-burosu_nun-bugun-yaptigi-aciklama-hakkindaki-bir-s.tr.mfa

Yazar Hakkında :

Mehmet Oğuzhan Tulun AVİM'de Analist olarak görev yapmaktadır. Çalışmaları Doğu Avrupa, Kafkasya, Asya,Türk-Ermeni ve Türkiye-Ermenistan ilişkileri, uluslararası suç ve tarih çalışmalarıyla ve din ile siyaset arasındaki etkileşime odaklanmaktadır.

Atıfta bulunmak için: TULUN, Mehmet Oğuzhan. 2026. "VATİKAN'IN TARİH SÖYLEMİNDE OLUMLU DEĞİŞİM." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2016 / 11. Şubat 04. Erişim Kasım 12, 2026. https://avimbulten.org/tr/Yorum/VATIKAN-IN-TARIH-SOYLEMINDE-OLUMLU-DEGISIM

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır